

Alexander Ekman

Left right, left right

Balet SNG Maribor

Velika dvorana SNG Maribor, 15. 10. 2018 ob 11.00 (FBS, Mlado gledališče)

Koreografijo *Left Right Left Right (Leva desna leva desna)* je Ekman ustvaril za haaški Lucent Danstheater v začetku leta 2012, njen osnovni plesni impulz pa se osredotoča na koncentracijo, tajming in ritem. Ekmanova koreografija, ki je po prazvedbi v Haagu doživela svojo prvo postavitve na Velikem odru SNG, je študija človeškega gibanja, ki se zgodi na dokaj nekonvencionalen način: z uporabo tekalnih trakov, s preprostimi, a zato nič manj prepričljivimi odrskimi učinki in z menjavanjem sodobnih zvočnih pejsažev. Ekmanov umetniški cilj, ki je vselej usmerjen v transformacijo avditorija in premikanje »normirane« perzepcije publike, se tudi tokrat navezuje na temeljno vprašanje, ki si ga je zastavil pred ustvarjalnim procesom: Zakaj pravzaprav potrebujemo to delo?

Preprost naslov vodi v kompleksno predstavo, kjer nič ni, kot se zdi, vsak element ima globlji pomen. Zaznamujeta jo izvedbena popolnost in usklajenost, ki ustvarjata vtis navidezne preprostosti. Izziva naš sram in nagovarja pogum, da naredimo, karkoli nam poželi srce – ni meja. Gib je prvinski: izraža osebni razvoj, spoznanje in samuresničevanje. Hitrost gibanja je enaka hitrosti življenja: lahko nas povozi čas! Je prikaz nenehnega iskanja novih poti, alternativ in vztrajanja na poti uresničevanja ciljev. Plesna predstava je sestavljena iz treh prizorov: prvi v praznem prostoru z zvoki in glasovi, ki ji ustvarjajo plesalci, sledi videoposnetek plesalcev iz predstave na mariborskih ulicah, nato tretji del ob Karlssonovi glasbi in na tekalnih trakovih.

V predstavi smo prepoznali naslednje teme:

- skupnost, enotnost
- odnos med kolektivom in posameznikom
- posameznik kot del skupnosti
- pleme/prvinskost : moderni človek
- potovanje skozi življenje
- situacija 'hodiš in hodiš, pa v resnici nikamor ne prideš'
- večnost gibanja, vztrajanje – ker čas teče in sicer padeš
- pogum

(Davorin: "Rad bi imel tak pogum, da bi lahko sredi ulice sam začel plesati, ne glede na druge.")

- čas

Predstava nas je nagovorila tako na osebni kot na družbeni ravni. Ozavestila je vsakdan, vsakodnevno gibanje in dejstvo, koliko pomeni hoja, premikanje.

Janja: "Nikamor ne moremo priti brez hoje."

Sporoča o pogumu, času, gibanju, ovirah, ki jih je potrebno vedno znova premostiti.

Janja: "Morda res vsi sledimo enemu, ampak vsak ima svoje posebnosti."

V njej smo prepoznali skupnost – hodimo skupaj. To smo prepoznali v simbolu traku, ki predstavlja vzporedne poti: na začetku ni traku, gibanje je povezano in nanašajoče; s pojavom traku se posameznikovo gibanje osamosvoji, vzporedne poti se ne srečujejo.

Tia: "Sodobna skupnost razpade na posameznike."

Predstava je sodobna in komunikativna, hkrati osebna in široko sporočilna. Z njo smo se zlahka poistovetili in povezali. Zgodila se je nenavadna reč: predstava je na neki točki začela 'narekovati naše misli', sami smo začeli razmišljati o lastni hoji in prehojeni poti dni in življenja. To se nam je zgodilo v delu z železniško postajo.

Predstava skozi gib odpira tudi podobe prvinske spolnosti. Duhovita je v gibu in kompoziciji. Počasna hoja ženske v rdeči obleki v prvem delu nam je predstavljala nekakšno nasprotje, upor, kot počasni posnetek v nasprotju z gibanjem kolektiva; dragocen detajl predstave.

Enaki kostumi dajejo vtis enotnosti, tudi ženske nosijo moške obleke. Moška nadvlada ali popolna svoboda izbire? Tukaj se odpira vprašanje spola: kdo v resnici odloča o skupnosti? Kostumi so asociirali tudi na uniformiranost.

Scenografija deluje preprosto, a izjemno učinkovito. Na začetku so nas pokončni objekti v ozadju spominjali na grobnice. Pokončno stoječi trakovi so dajali vtis vrat, ki dopuščajo vstop in izstop iz življenja (Davorin), vrat, skozi katera lahko dosežeš cilj. Premikanje scenografije pa nam je sporočilo, da smo sami krojači svoje usode.

Trakove smo dojeli še kot:

- simbol sodobne tehnologije, ki nas zasužnji
- simbol časa

Sara: "Ne moremo spremeniti vnaprej določene poti."

Janja: "Sam uravnavaš svojo pot, ti si ti. Drugi lahko vplivajo na to, kar boš počel. Lahko sicer poskusiš, ampak svoje osebnosti ne moreš spremeniti."

Luči so delovale kot božje oko, ki nas nadzoruje in bdi nad nami.

Video v drugem delu je omogočil pristno poistovetenje (umestitev v središče Maribora). Pomembna so tudi nanizana osebna stališča plesalcev. Posnetek je omogočil uvid v globlje razumevanje celote, ples/umetnost postavlja v odnos z realnostjo zunaj odra.

Tia: "Jaz bi si želela še več (videa), čeprav razumem, da struktura predstave tega ne bi prenesla."

Julija: "Kljub temu da posnetkov v predstavah ne maram – šit, spet video! –, mi je tukaj video odlično deloval, saj je predstavo povezal z osebnimi zgodbami. Video je sprožil poistovetenje s tematiko, osmislil je do tedaj prikazano vsebino."

Tia: "Presenetilo me je, da Mariborčani, ne vedo, da imamo v Mariboru balet."

V glasbenem smislu bi lahko predstavo razdelil na dva dela: brez glasbe in z glasbo. Zasnova zvočne podobe omogoča osredotočenje na vsebino govora, ne na govorca, zanimiva je kombinacija moških in ženskih glasov. Ugotovili smo, da o glasbi ne moremo govoriti ločeno od giba in telesa. Telo smo dojemali kot inštrument. Tako kot v zgodovini razvoja človeka, se tudi v predstavi zvok najprej rodi skozi telo in šele nato skozi inštrument, ki ni človeško telo.

Vsi elementi predstave se povezujejo skozi zahteven gib, ki deluje preprosto, čisto. Poenotil je 'duha' in telo, najprej smo ga razumeli kot prvinsko govorico človeštva. V gibu smo prepoznali razvoj komunikacije, v njem smo zaznali duhovitost in občudovali izvedbeno dovršenost, popolnost. Na začetku smo zagledali prvinsko telo v preži, sčasoma se je zravnalo v pokončno telo, ki ga določa stališče nadvlade, varne umeščenosti. Posameznik ne čuti več, da mora biti pripravljen na nevarnost.

Povzetek

Predstava je vizualno izjemno estetska, preprosta, a učinkovita, v njej so skladno prepleteni vsi uprizoritveni elementi, nič ni odveč. Čeprav na začetku elementi delujejo nepovezano, se do konca zvežejo v celoto o gibanju človeka od nekoč do danes, o nenehnem potovanju skozi prostor in čas. Gibajmo se, premikajmo se, hodimo naprej!

Zapiski: Davorin, Sara, Janja, Julija in Tia

Mentorica: Mateja Kokol

Uredili: Larisa Javernik, Mojca Redjko